

Usmernenie k zmene legislatívy ohľadom používania mobilných telefónov a obdobných osobných zariadení elektronickej komunikácie na školách

2024

ZNENIE ZÁKONA S ÚČINNOSŤOU OD 1.1.2025

(ZÁKON Č. 245/2008 Z.z; ZÁKON O VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ („ŠKOLSKÝ ZÁKON”))

§ 151a

„Pravidlá používania mobilného telefónu alebo obdobného osobného zariadenia elektronickej komunikácie

(1) V základných školách a v prvom až štvrtom ročníku osemročného vzdelávacieho programu strednej školy sa používanie mobilného telefónu alebo obdobného osobného zariadenia elektronickej komunikácie (ďalej len „komunikačný prostriedok“) okrem zariadenia vo vlastníctve alebo správe školy počas školského vyučovania zakazuje

a) žiakom prvého až tretieho ročníka základnej školy,

b) žiakom štvrtého až deviateho ročníka základnej školy a žiakom prvého až štvrtého ročníka osemročného vzdelávacieho programu strednej školy okrem prípadov, ak používanie komunikačného prostriedku v týchto ročníkoch na účel výchovy a vzdelávania prispieva k napĺňaniu vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu, alebo ak jeho používanie na účel výchovy a vzdelávania vo vyučovacom predmete povolí učiteľ príslušného vyučovacieho predmetu.

(2) Zákaz podľa odseku 1 sa nevzťahuje na žiakov so zdravotným znevýhodnením používajúcich komunikačný prostriedok na účely súvisiace so zdravotným znevýhodnením.

(3) Ak žiak použije komunikačný prostriedok v rozpore s odsekom 1, môže mu škola komunikačný prostriedok dočasne odobrať. Podrobnosti dočasného odobratia komunikačného prostriedku upraví školský poriadok.

(4) Podmienky používania komunikačného prostriedku počas aktivít organizovaných školou mimo školského vyučovania upraví školský poriadok.“

DÔVODY REGULÁCIE POUŽÍVANIA VLASTNÝCH MOBILNÝCH TELEFÓNOV V ŠKOLÁCH

Každá škola má povinnosť vytvoriť prostredie, ktoré je pokojné, bezpečné, tak, aby sa všetci žiaci bez ohľadu na ich pôvod mohli učiť a rozvíjať svoje schopnosti a zručnosti. Jednou z aktuálnych výziev, ktorým školy čelia, je prítomnosť mobilných telefónov.

Cieľom regulácie používania vlastných komunikačných prostriedkov detí a žiakov počas školského vyučovania v Slovenskej republike prostredníctvom právnej úpravy v školskom zákone **nie je úplné odstránenie digitálnych technológií zo škôl, ale ich premyslené a rozumne obmedzené využívanie.**

Podľa výsledkov štúdie projektu EU Kids Online trávajú počas školského týždňa od pondelka do piatku slovenské deti na internete 4,4 hodiny, počas víkendu 5,1 hodiny (vo veku 9 – 12 rokov: 3,5 hodiny a 4,2 hodiny cez víkend). Všeobecnú skúsenosť so zraňujúcim správaním v online priestore priznáva 26 % detí (vo veku 9-12 rokov: 14 % detí). Ku kyberšikanovania najčastejšie dochádza prostredníctvom sociálnych sietí.

Čas strávený na internete podľa výskumu vykazuje pozitívnu koreláciu s emocionálnymi problémami, problémami s pozornosťou, depresívnou náladou a sociálnou fóbiou. Naopak negatívnu koreláciu vykazuje so šťastím a životnou spokojnosťou ako aj s pocitom prijatia a bezpečia doma.¹

- **Mobilné telefóny predstavujú riziko zbytočného rozptyľovania, vyrušovania a odvádzania pozornosti.** Podľa OECD je najnižšia miera rozptýlenia mobilnými telefónmi v prípade, ak sú úplne zakázané. Dáta z OECD tiež dokazujú, že s rastúcou mierou využívania mobilných telefónov nestúpa, ale postupne klesá akademický výsledok z matematiky.
- Jedným z najviac **kritizovaných javov sú upozornenia**, ktoré na mobilných telefónoch žiakom vyskakujú, pričom tieto sú neustálym rozptýlením, ktoré obmedzuje pozornosť žiakov počas vyučovania a/alebo štúdia.²
- **Častým dôvodom, pre ktorý jednotlivé krajiny pristupujú k regulácii mobilných telefónov v školách, je zníženie prevalence kyberšikanovania.** Aj keď nie je jasné, či sa toto správanie iba nepresunie do popoludňajších hodín, miesto toho, aby vymizlo, upraví sa tak aspoň správanie počas vyučovania.

¹ Holdoš J., Izrael, P., Almašiová, A., Kohútová, K. (2022). Prežívanie a správanie detí a mládež na Slovensku počas pandémie. [Dostupné online.](#)

² Junco, R. and Cotten, S.R. (2012). No a 4 U: the relationship between multitasking and academic performance. Computers and Education, Vol. 59 No. 2, pp. 505-514.

- **Dôležitým dôvodom, ktorý vedie k regulácii mobilných telefónov v školskom prostredí je socializácia.** Ich odstránením dávame žiakom viac priestoru tráviť čas stretávaním sa so spolužiakmi tvárou v tvár, čo má pozitívny dopad na ich duševné zdravie.

Dobrá prax zo zahraničia

Momentálne mnohé národné a regionálne vlády na celom svete tvrdo zakazujú študentom nosiť si vlastné zariadenia do tried. Mobilné telefóny boli zakázané vo verejných školských systémoch vo **Francúzsku**³, **Izraeli**, **Kanade** (Ontário) a **Austrálii** (v štátoch Viktória, Tasmánia, Nový Južný Wales a Západná Austrália).

K regulácii v roku 2024 pristupuje aj napr. **Veľká Británia**⁴, ktorá vydala usmernenie pre školy 19.2.2024, ďalej **Holandsko**⁵, ktoré plánuje zaviesť obmedzenia od školského roku 2024/2025, či **Fínsko**⁶, ktoré sprísňovalo pravidlá na základe petície rodičov.

³ Beneito, P., & Vicente-Chirivella, Ó. (2022). Banning mobile phones in schools: Evidence from regional-level policies in Spain. *Applied Economic Analysis*, 30(90), 153–175. [Dostupné online.](#)

⁴ United Kingdom Government (2024). Mobile phones in Schools. [Dostupné online.](#)

⁵ NL Times (2023). Netherlands bans mobile phones in primary schools from next academic year. [Dostupné online.](#)

⁶ Finland Moves Against Cell Phones in Schools (2023). [Dostupné online.](#)

USMERNENIE

Pravidlá sa týkajú mobilných telefónov a obdobných osobných zariadení elektronickej komunikácie, (napr. smart hodínok, tabletov a pod.) okrem zariadení vo vlastníctve alebo správe školy. **Pre jednoduchosť textu dokument ďalej používa len pojem mobilný telefón.**

Ak tento dokument používa pojem rodičia, myslí sa ním zákonný zástupca dieťaťa alebo osoba zodpovedná za výchovu dieťaťa (podľa § 1 písm. g zákona č. 245/2008 Z. z).

1. Zavedenie pravidiel používania mobilných telefónov v školách

Riaditelia a/alebo širšie vedenie školy **zahrnie do školského poriadku** také **pravidlá**, ktoré budú v zmysle školského zákona a tohto usmernenia regulovať používanie mobilných telefónov (a iných podobných zariadení, napr. smart hodínok, tabletov), tak aby reflektovali individuálny kontext školy.

Zásady majú byť prístupné, konzistentné a jednoduché na ich napĺňanie. Implementácia týchto zásad by mala podporiť jasné a jednotné pravidlá pre všetkých žiakov školy vo vzťahu k mobilným telefónom.

Zásady by mali byť v súlade s kultúrou školy a lokálnymi podmienkami. Tie môžu ovplyvňovať aj to, ktorú z ponúkaných alternatív implementácie regulácie si škola vyberie, prípadne prispôbi na svoje potreby.

5 všeobecných spôsobov úpravy, ako zaviesť reguláciu mobilných telefónov v školách.

Tieto úpravy sú repertoárom na priame využitie. **Riešenie číslo 3 je najviac preferované odborníkmi, naopak riešenie číslo 5 je výrazne neodporúčané**, najmä kvôli logistickým problémom, ktoré uvádzajú rodičia detí (viac detailov je v + a - pri jednotlivých riešeniach).

Napriek rozdielnym názorom odborníkov na jednotlivé riešenia, majú tieto úpravy dať školám širokú paletu možností tak, aby si mohli vybrať alebo nakombinovať riešenie, ktoré by vyhovovalo potrebám ich žiakov a školskej komunity čo najlepšie.

- 1. Mobilný telefón odovzdaný po príchode do školy.** Pri vstupe do priestorov školy odovzdávajú žiaci mobilný telefón zamestnancovi školy (konkrétna úprava môže zahŕňať triedneho učiteľa, člena vedenia školy alebo inú školou oprávnenú/poverenú osobu).

Mobilné telefóny budú žiakom vrátené po poslednej vyučovacej hodine, pričom tieto budú počas dňa uschované v bezpečnom priestore. Zamestnanci škôl majú brať do úvahy, že aj keď žiak odovzdá jeden telefón, môže mať so sebou aj ďalší/ďalšie.

- + Centrálné riešenie priamo pri vstupe.
- + Logistiku zabezpečuje len jedna osoba pri vstupe.
- + Potrebne jedno zabezpečené miesto (napr. trezor/zamknutá bezpečnostná schránka v zborovni/riaditeľni).
- + Menší rušivý potenciál ako riešenie číslo 4.
- + Najvhodnejšie pre 1. – 3. ročník ZŠ.

- Pri väčšej škole priestorovo náročné riešenie.
- Vyššia záťaž na zamestnanca, obstarávajúceho logistiku, ako keď sú zamknuté priamo v triede.
- Ťažšie dosiahnuteľné zariadenia v prípade rozhodnutia učiteľa použiť zariadenia na edukatívne účely, ako keď sú zamknuté priamo v triede.

2. Mobilný telefón odložený v uzamykateľnej skrinke (priestore). Žiaci si môžu svoje mobilné telefóny alebo smart hodinky nechať v uzamykateľných skrinkách, alebo podobnom, zabezpečenom priestore. Ak si žiak prinesie mobilný telefón do školy, pri takto zvolenej úprave odkladá telefón do skrinky hneď po príchode do školy, pričom tento telefón zo skrinky nevyberá a nepoužíva počas dňa, až po skončení vyučovania.

- + Logistiku technicky zabezpečuje žiak samotný.
- + Menší rušivý potenciál ako riešenie číslo 4.
- + Najvhodnejšie pre 1. – 3. ročník ZŠ.

- Potreba mať individuálnu a uzamykateľnú skrinku pre každého žiaka.
- Pri väčšej škole priestorovo náročné riešenie.
- Môže sa stať, že bude potrebný zvýšený dozor pri skrinkách a bude potrebné upozorňovanie žiakov na odkladanie telefónov.
- Ťažšie dosiahnuteľné zariadenia v prípade rozhodnutia učiteľa použiť zariadenia na edukatívne účely, ako keď sú zamknuté priamo v triede.
- Menší prehľad zamestnancov školy v tom, kto telefón odložil, ako pri ostatných riešeniach.

3. Mobilný telefón odovzdaný v kmeňovej triede. Mobilný telefón je odovzdaný (triednemu) učiteľovi pred prvou vyučovacou hodinou v kmeňovej triede, pričom takto zozbierané mobilné telefóny budú odložené do odkladacieho priestoru na to určeného. Odkladací priestor bude uzamknutý učiteľom (to, či ide o uzamykateľnú krabicu, trezor,

handylocker alebo uzamknutie v kabinete učiteľa/riaditeľni je vecou úpravy konkrétnej školy). Mobilné telefóny budú vrátené žiakom po skončení vyučovania.

- + Odporúčané riešenie.
- + Potreba mať uzamykateľné skrinky v kmeňových triedach, kabinetoch alebo iných miestnostiach (napr. kancelária riaditeľa/zástupcu riaditeľka školy, sekretariát a pod.).
- + Najľahšie dosiahnuteľné zariadenia v prípade rozhodnutia učiteľa použiť zariadenia na edukatívne účely.
- + Menší rušivý potenciál ako riešenie číslo 4.
- + Priestorovo nenáročné riešenie.
- Logistiku zabezpečuje učiteľ, čo kladie zvýšené nároky na učiteľov (časové, nové povinnosti a kompetencie v súvislosti s mobilnými telefónmi).
- Ak nie sú zjednotené kľúče od skriniek v triedach (ktoré majú všetci učitelia), resp. pripravená kvalitná logistika odomykania počas vyučovania, príp. ak sa žiaci pohybujú medzi učebňami, tak učiteľ má sťažené podmienky pri rozhodovaní, či použiť zariadenia na edukatívne účely.

4. Uschovaný a deaktivovaný. Žiaci si môžu ponechať mobilný telefón pri sebe s tým, že telefón nebude počas vyučovania nikdy aktivovaný, použitý („videný ani počutý“) – s dostatočným zdôraznením dôsledkov, ktoré nastanú pri nepovolenom použití mobilného telefónu. Najčastejšou úpravou je mať mobilný telefón odložený v školskej taške, s vypnutým zvončením a prístupom na internet, resp. vypnutý úplne. Pri tejto úprave je dôležité **jednoznačne určiť, aká miera porušenia pravidiel bude viesť k dočasnému odobratiu zariadenia učiteľom, kam bude počas tohto času zariadenie odložené a kedy a za akých podmienok bude žiakovi vrátené.** Logistiku zabezpečuje žiak sám, nie je potrebný dozor ako pri riešení číslo 2.

- + Pre žiaka najmenej komplikované riešenie, pričom žiak má najväčšiu možnú mieru kontroly nad svojim zariadením.
- + Najľahšie dosiahnuteľné zariadenia v prípade rozhodnutia učiteľa použiť zariadenia na edukatívne účely.
- + Škola nemusí investovať do vybavenia, aby zabezpečila odovzdané zariadenia.
- Z uvedených možností má táto najväčšie riziko rušivého potenciálu/porušovania pravidiel.
- Najväčšie riziko kyberšikanovania (žiak nenápadne odfotí/nahrá učiteľa, spolužiaka a pod.).

- Ak sa žiaci presúvajú z triedy do triedy bez tašky, môže sa tak zvyšovať riziko krádeže zariadenia.
- Potreba vytvárať a transparentne dodržiavať špeciálny systém následkov porušovania pravidiel používania mobilných telefónov.

5. Vstup do areálu školy bez mobilného telefónu. Žiaci nesmú nosiť mobilný telefón do (areálu) školy ani na školské akcie. **Uvedený spôsob je najmenej odporúčaný.** Ak si ho škola vyberie, tak odporúčame iba na prvom stupni ZŠ.

- + Škola má najmenej problémov s logistikou spojenou s mobilnými telefónmi.
- Škola musí mať prehľadný, dostupný systém na „kontakt rodiča a žiaka“, vyčlenenú najväčšiu kapacitu v porovnaní s ostatnými riešeniami v prípade nutnosti kontaktu žiaka rodičom alebo rodiča žiakom. Rovnako tak škola musí mať aktuálnu databázu telefónnych kontaktov na rodičov.
- Najväčší rušivý potenciál do života žiakov, ale aj rodičov.
- Veľké náklady na logistiku u rodičov a detí (kontakt žiak-rodič, cestovanie detí do školy a zo školy, presun na krúžky a podobné veci, ktoré mnohí rodičia riešia cez mobilný telefón alebo smart hodinky žiaka. Toto sú aj najčastejšie dôvody, pre ktoré väčšina rodičov nepreferuje toto riešenie).
- Nemožnosť rozhodnutia učiteľa použiť zariadenia na edukatívne účely.
- Umelosť prostredia školy.
- Najväčšie nároky na učiteľov na to, aby išli žiakom príkladom v prípade, ak potrebujú použiť svoj vlastný mobilný telefón na pedagogické účely (veľa učiteľov v praxi cez svoj mobilný telefón napr. vkladá dochádzku do EduPage).

Ktorúkoľvek úpravu si škola vyberie, tak daná úprava by mala byť všetkým zúčastneným stranám komunikovaná vopred. Okrem toho by prvotná implementácia do školského poriadku mala byť sprevádzaná doplnkovými aktivitami (diskusia so študentmi; učiteľmi; rodičmi; informačná kampaň a pod.).

I. Zásady výnimiek používania mobilných telefónov pre deti so zdravotným znevýhodnením

Podľa § 151a, odsek 2 sa regulácia používania mobilných telefónov nevzťahuje na žiakov so zdravotným znevýhodnením na účely súvisiace so zdravotným znevýhodnením.

Pre udelenie tejto výnimky nie je potrebné iné, dodatočné potvrdenie o zdravotnom znevýhodnením.

„Účely súvisiace so zdravotným znevýhodnením“ zahŕňajú využívanie komunikačných prostriedkov, ktoré podporujú vzdelávanie, adaptáciu a začlenenie žiakov s cieľom prekonávať špecifické obmedzenia vyplývajúce z ich zdravotného znevýhodnenia. Tieto prostriedky môžu slúžiť na sprostredkovanie učebných materiálov, náhradné formy komunikácie či pomôcok pre lepšie zvládanie výučby a adaptácie v školskom prostredí, ako aj na zdravotné potreby súvisiace s denným režimom žiaka (napr. monitorovanie pri diabetes mellitus a.i. analogické situácie). Dôležitou zásadou je, aby používanie komunikačných prostriedkov slúžilo na zabezpečenie rovnakých príležitostí pre vzdelávanie a sociálne začlenenie žiakov so zdravotným znevýhodnením, pričom neprimerané alebo nadmerné využívanie týchto prostriedkov môže byť považované za nevhodné. Ide teda o podporu nevyhnutných aktivít, ktoré majú preukázateľne pozitívny vplyv na zvládanie výziev vyplývajúcich zo zdravotného stavu žiaka.

II. Zásady výnimiek používania mobilných telefónov v školách na edukatívne účely na hodinách

Zákon podľa § 151a, osek 1, udeľuje výnimku regulácie používania mobilných telefónov okrem zariadenia vo vlastníctve alebo správe školy pre edukatívne účely:

- žiakom 4. až 9. ročníka základnej školy a žiakom 1. až 4. ročníka osemročného vzdelávacieho programu strednej školy okrem prípadov, ak používanie komunikačného prostriedku v týchto ročníkoch na účel výchovy a vzdelávania prispieva k napĺňaniu cieľov štátneho vzdelávacieho programu, alebo ak jeho používanie na účel výchovy a vzdelávania vo vyučovacom predmete povolí učiteľ príslušného vyučovacieho predmetu.

Žiakom je v súlade so štátnym vzdelávacím programom alebo v súlade s plánovaným využitím mobilných telefónov pre účely výchovy a vzdelávania **vopred komunikované, že počas tohto času môžu zariadenie používať výlučne v súlade s pokynmi učiteľa, pričom po skončení sa vrátia do zvoleného režimu regulácie**. Logistika jednotlivých úprav si vyžaduje, aby toto použitie bolo komunikované s rodičmi, žiakmi a personálom školy vopred (napr. v prípade úpravy č. 1 a č. 2 deň vopred žiakom a ráno zodpovednej osobe, ktorá telefóny zberá).

Rovnako tak z logistických dôvodov (ak škola nepoužíva úpravu č. 4) môže byť opätovné odovzdanie zariadení uskutočnené až po skončení vyučovacej hodiny, nie hneď po skončení aktivity. Aj v takomto prípade je potrebné žiakom jasne komunikovať, ako uviesť zariadenia do stavu, ktorý nebude vyrušovať priebeh zvyšku vyučovacej hodiny.

Pred použitím mobilných telefónov pre vzdelávacie účely je potrebné si overiť, či vieme zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých žiakov.

V prípade uplatnenia tejto výnimky odporúčame postupovať podľa Prílohy č. 1 tohto dokumentu, ktoré obsahuje usmernenie pre využívanie vlastných zariadení v rámci internetovej siete školy.

III. Dôsledky a sankcie

Školy majú v zmysle zákona možnosť odobrať na určitý čas zariadenie žiaka, ak tento svojim konaním poruší pravidlá používania, zakotvené v školskom poriadku alebo osobitnej úprave pravidiel používania mobilných telefónov.

Zamestnanci školy by mali zvážiť, či takéto odobratie je proporčné vo vzťahu k porušeniu pravidiel. Rovnako tak by mali zvážiť akékoľvek špeciálne okolnosti, ktoré by k takémuto porušeniu mohli viesť.

Pravidlá toho, kde bude zariadenie uskladnené počas odobratia, a toho, kedy bude zariadenie žiakovi vrátené, si môžu jednotlivé školy upraviť podľa potrieb v školskom poriadku. Tieto pravidlá a zmeny je potrebné jasne a transparentne komunikovať smerom k žiakom aj rodičom.

IV. Používanie mobilných telefónov mimo priestorov školy

Podľa § 151a, odsek 4, podmienky používania komunikačného prostriedku, okrem zariadenia vo vlastníctve alebo správe školy, počas aktivít organizovaných školou mimo školského vyučovania **upraví školský poriadok.**

Školy by mali, nad rámec zákona, do školského poriadku uviesť jasné pravidlá (a s nimi súvisiace následky) používania mobilných telefónov počas aktivít, ktoré sú realizované mimo priestorov školy, ako napr. školské výlety. Pravidlá by mali reflektovať princípy uvedené v tomto usmernení. Ak pravidlá nie sú uvedené v školskom poriadku, mali by byť nastavené a vopred komunikované pred realizáciou aktivity mimo priestorov školy.

V. Povinnosti zamestnancov školy

Zamestnanci školy dbajú o dodržiavanie týchto zásad počas celého vyučovania, vrátane prestávok. Zamestnanci školy nemajú používať svoje vlastné mobilné telefóny na osobné účely pred žiakmi počas školského dňa. **Použitie mobilných telefónov zamestnancami pred žiakmi by malo byť redukované iba na pracovné účely.** To by malo byť jasne komunikované žiakom v záujme preukázať žiakom rešpektovanie nastavených pravidiel používania mobilných telefónov a ich dôvodov aj z úrovne zamestnancov školy.

Škola by mala žiakov naučiť dôvody takejto regulácie (s dôrazom na vysvetlenie rušivého charakteru mobilných telefónov, ako aj zdôraznenie sociálneho aspektu regulácie – ide o snahu o podporenie komunikácie žiakov tvárou v tvár počas prestávok). Rovnako tak by mala škola naučiť žiakov riziká spojené s používaním mobilných telefónov (s dôrazom na tému kyberšikanovania a tému dôležitosti a zmysluplnosti vlastných osobných pravidiel používania mobilných telefónov aj mimo priestorov školy). Cieľom je naučiť žiakov vnímať benefity prostredia bez mobilných telefónov.

Pre školy bol pripravený jednoduchý **informačný materiál**, ktorý sumarizuje dôležité informácie o regulácii. Je dostupný [na tomto odkaze](#).

VI. Rola žiakov

Všetci žiaci by mali byť veku primeraným spôsobom oboznámení s pravidlami nepoužívania mobilných telefónov v priestoroch školy, rovnako tak s dôsledkami a sankciami, ktoré budú v prípade porušenia pravidiel uplatnené. Pravidlá používania mobilných telefónov **majú byť žiakom komunikované na začiatku školského roka a v prípade potreby zopakované viackrát počas školského roka.**

VII. Ako tieto zásady komunikovať žiakom a rodičom

Vedenie škôl by malo zabezpečiť, aby všetci zamestnanci, žiaci a rodičia boli oboznámení s týmito pravidlami a spôsobom ich implementácie. Školy by mali publikovať svoju úpravu týchto zásad v školskom poriadku tak, aby k nej mali prístup všetci členovia školskej komunity. Takéto publikovanie má slúžiť na budovanie školskej kultúry a na transparentné komunikovanie očakávaného správania.

VIII. Rola rodičov

Rodičia zohrávajú dôležitú rolu pri podpore dodržiavania pravidiel týkajúcich sa používania mobilných telefónov v školách. Mali by byť preto podporovaní v tom, aby týmto pravidlám a ich významu porozumeli (napr. rodičovským združením s touto tematikou; špeciálnou prednáškou určenou rodičom; alebo materiálom, vysvetľujúcim dôvody regulácie rodičom).

Rovnako tak by mali byť podporovaní v tom, aby túto tému vhodným spôsobom diskutovali s deťmi doma, pričom takáto diskusia by mala zahŕňať nielen riziká spojené s používaním mobilných telefónov a benefity školského prostredia bez mobilných telefónov, ale aj pozitívne príklady ich používania v rámci vzdelávania.

Pre rodičov bol pripravený jednoduchý **informačný materiál**, ktorý sumarizuje dôležité informácie o regulácii. Je dostupný [na tomto odkaze](#).

Príloha č. 1

USMERNENIE K STRATÉGIÍ BRING YOUR OWN DEVICE - „PRINESTE SI VLASTNÉ ZARIADENIE”

Úvod

Na základe §151a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sme pre vás pripravili usmernenie, ktoré vám má pomôcť v prípade, že sa na vašej škole rozhodnete aplikovať výnimky, ktoré tento paragraf upravuje a žiaci tak budú môcť v konkrétnych prípadoch používať svoje osobné elektronické zariadenie. Usmernenie je samozrejme možné aplikovať aj v prípadoch, v ktorých sa používanie elektronických zariadení neobmedzuje.

Stratégia **Bring your own device** (ďalej ako „**BYOD**”) vo vzdelávaní znamená umožniť žiakom a zamestnancom priniesť si do školy mobilné zariadenia v osobnom vlastníctve na prístup k inštitucionálnym informáciám, aplikáciám a službám. Môže sa pohybovať od neformálneho, ad hoc použitia, až po starostlivo naplánovanú celoškolskú stratégiu.

Školy (vzdelávacie inštitúcie) často poskytujú návštevníkom alebo zmluvným partnerom prístup k sieti Wi-Fi v režime „host“ (čo môže byť samostatná sieť) umožňujúci prístup iba k verejnemu internetu. Tento typ prístupu môže byť zahrnutý do definície BYOD, avšak ide o veľmi obmedzený typ BYOD, ktorý môže existovať vedľa komplexnejších modelov. Stratégia škôl v rámci BYOD môže, alebo by skôr mala, ísť nad rámec toho, že žiakom bude dovolené používať v škole svoje vlastné mobilné zariadenia a bude im poskytnutý prístup k internetu.

Implementácia stratégie BYOD v školách prináša rôzne výzvy a príležitosti. Každá škola má svoje jedinečné technické a materiálne možnosti, ktoré ovplyvňujú ako môže túto stratégiu zaviesť. V tomto usmernení nájdete výhody a nevýhody takejto stratégie, jednotlivé prístupy podľa úrovne materiálno-technického vybavenia a personálnych kapacít. Odporúčame túto problematiku skonzultovať s vaším školským digitálnym koordinátorom alebo školským správcom siete, podľa personálnych možností.

1. Výhody a nevýhody stratégie BYOD v školách

Pred implementáciou stratégie BYOD je vhodné zvážiť si najväčšie výhody a nevýhody takéhoto prístupu, vybrať si priority a následne zvoliť prístup, ktorý je vhodný pre vašu situáciu.

1.1 Výhody BYOD v školách

1. Technické zabezpečenie:

- **Efektívita siete:** Školy môžu optimalizovať svoje sieťové nastavenia definovaním povolených zariadení a platforiem, ktoré sú v súlade s ich sieťovými schopnosťami. To zabezpečuje plynulejšie internetové pripojenie a bezpečnejšie prostredie pre žiakov.
- **Bezpečnosť a kontrola:** Implementáciou kontrol prístupu k obsahu a prioritizáciou bezpečnosti prístupových bodov siete môžu školy vytvoriť bezpečnejšie online prostredie. To zahŕňa nastavenie firewallov (vrátane blokovania konkrétnych stránok, portálov a služieb), používanie bezpečných Wi-Fi protokolov a monitorovanie sieťovej prevádzky na zabránenie neoprávnenému prístupu.

2. Rozšírené vzdelávacie príležitosti:

- **Inovatívna pedagogika:** BYOD uľahčuje inovatívne vyučovacie metódy, ktoré umožňujú viac skúmania a bádateľského učenia v triede aj mimo nej.
- **Diferencované vzdelávanie:** Učitelia môžu poskytovať viac personalizované vzdelávacie aktivity prispôbené individuálnym potrebám žiakov, štýlom učenia a preferenciám, čo môže zlepšiť motiváciu a angažovanosť.
- **Prístup k zdrojom:** Žiaci majú prístup k digitálnym učebniciam a iným učebným materiálom z rôznych miest, čím zlepšujú svoje vzdelávacie skúsenosti.

3. Nákladová efektívnosť:

- **Znížené výdavky pre školu:** Školy môžu ušetriť náklady na nákup a údržbu školských počítačov, pretože žiaci používajú svoje vlastné zariadenia.
- **Nižšie náklady na odbornú prípravu:** Žiaci už poznajú svoje vlastné zariadenia, čím sa znižuje potreba rozsiahleho školenia o školskom vybavení.
- **Znížené náklady na tlač:** S digitálnymi zariadeniami je menšia potreba tlače a kopírovania, čo vedie k úsporám na prenájme papiera, atramentu a kopírky.

4. **Zodpovednosť a starostlivosť žiakov:**

- **Vlastníctvo a starostlivosť:** Žiaci majú tendenciu lepšie sa starať o svoje vlastné zariadenia, čo vedie k menšiemu počtu prípadov straty a poškodenia.
- **Predĺžený čas učenia:** Žiaci môžu pokračovať vo vzdelávaní počas školských prázdnin a mimo vyučovacích hodín, pretože majú prístup k svojim zariadeniam.

1.2 Výzvy a riziká BYOD v školách

1. **Rovnosť a začlenenie:**

- **Sociálno-ekonomické rozdiely:** Existuje riziko rozšírenia digitálnej priepasti, ak si niektorí žiaci nebudú môcť dovoliť vlastné zariadenia. Na odstránenie tohto rizika sú potrebné rôzne opatrenia ako napríklad vybavenie z projektu Digitálny žiak, alebo dočasné zapožičanie vybavenia vo vlastníctve školy, napríklad zariadenia dodané škole z projektov edIT a DigiEdu.

2. **Technické a infraštruktúrne výzvy:**

- **Problémy s pripojením:** Spoľahlivé a robustné širokopásmové pripojenie a Wi-Fi sú rozhodujúce pre úspešnú implementáciu BYOD. Bez primeraného pripojenia môžu byť žiaci a učitelia frustrovaní a demotivovaní.
- **Technická podpora:** Školy musia investovať do služieb podpory IT, aby zvládli zvýšený dopyt po technickej pomoci s rôznymi zariadeniami vo vlastníctve žiakov.

3. **Odborná príprava a podpora učiteľov:**

- **Profesionálny rozvoj:** Učitelia potrebujú priebežné školenie a podporu, aby mohli efektívne integrovať BYOD do svojich vyučovacích postupov. Bez riadneho školenia môžu učitelia odolávať alebo neprimerane používať technológiu.
- **Pedagogické úpravy:** Učitelia musia prispôbiť svoje vyučovacie metódy tak, aby zahŕňali zariadenia žiakov, čo môže byť náročné a vyžaduje si významné zmeny v plánovaní hodín a návrhu učebných osnov.

4. **Bezpečnosť a ochrana:**

- **Bezpečnosť údajov:** Zaistenie bezpečnosti školských sietí a ochrana údajov žiakov je hlavným problémom. Školy musia zaviesť prísne bezpečnostné opatrenia na ochranu pred možnými porušeniami.
- **Pravidlá prijateľného používania:** Jasné pravidlá týkajúce sa prijateľného používania zariadení sú nevyhnutné na zabránenie zneužitiu a zaistenie bezpečného vzdelávacieho prostredia.

2. Možné prístupy škôl k problematike BYOD

V tejto kapitole predstavíme štyri možné prístupy, ktoré môžu školy zvoliť pri implementácii BYOD. Je dôležité zdôrazniť, že neexistuje univerzálne riešenie a každá škola by mala zvoliť prístup, ktorý najlepšie vyhovuje jej technickým možnostiam a zabezpečeniu pripojenia na internet.

2.1 Úplný zákaz externých zariadení do siete

Niektoré školy môžu čeliť výzvam spojeným s nedostatkom materiálnych, technických a personálnych zdrojov. V takýchto prípadoch je úplne legitímne a pochopiteľné, ak sa takéto školy rozhodnú zakázať prístup externých zariadení do vnútornej siete školy. Toto opatrenie je prijaté s cieľom zabezpečiť bezpečnosť a stabilitu siete, čo je kľúčové pre efektívne a bezpečné fungovanie školy. Vaše rozhodnutie je plne rešpektované a podporované, pretože každá škola má svoje jedinečné potreby a možnosti.

2.2 Škola s jednou centrálnou WiFi pre všetkých

Pre školy, ktoré majú jednu centrálnu sieť/Wi-Fi a rozhodnú sa povoliť pripojenie externých zariadení žiakov na centrálnu sieť prostredníctvom zdieľania hesla, ktoré je pre všetkých používateľov (pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci, žiaci) rovnaké, je dôležité zvážiť niekoľko kľúčových aspektov. Hoci takýto krok môže zjednodušiť prístup k technológiám a podporiť digitálne vzdelávanie, prináša aj významné riziká. Jedným z hlavných problémov je potenciálne preťaženie siete, čo môže viesť k zníženiu kvality pripojenia pre všetkých používateľov.

Ďalším rizikom je nedostatok kontroly nad tým, kto a ako využíva sieť, čo môže mať právne dôsledky v prípade nelegálnych aktivít. Preto je nevyhnutné implementovať bezpečnostné opatrenia, ako sú pravidelné monitorovanie siete, používanie silných hesiel a vzdelávanie žiakov o zodpovednom používaní technológií. Preto takýto prístup odporúčame ako dočasné riešenie a do budúcnosti po posilnení materiálnych a personálnych kapacít, je vhodné zvážiť riešenia popísané nižšie.

2.3 Škola s oddelenými sieťami pre zamestnancov a žiakov

Pre školy, ktoré majú oddelené siete pre zamestnancov a žiakov, je dôležité zabezpečiť efektívne a bezpečné využívanie stratégie BYOD. Oproti predchádzajúcej možnosti je výhodou hlavne možná prioritizácia sietí, t.j. vo vysokom zaťažení bude zvýhodnená zamestnanecká sieť oproti žiackej. Pri implementácii prístupu do žiackej siete existujú dva hlavné prístupy. Prvá možnosť je použitie jedného centrálného hesla pre všetkých žiakov. Tento prístup je jednoduchší na správu a nevyžaduje individuálnu registráciu, avšak neposkytuje dostatočnú úroveň

zodpovednosti, pretože nie je možné identifikovať konkrétneho používateľa v prípade incidentu. Druhá možnosť zahŕňa registráciu žiakov do siete pomocou individuálneho mena a hesla, školského účtu alebo iného identifikátora. Tento prístup umožňuje sledovať aktivitu jednotlivých používateľov a zvyšuje úroveň bezpečnosti a zodpovednosti, avšak môže byť náročnejší na správu a vyžaduje viac administratívnych zdrojov.

Je dôležité podotknúť, že táto forma stratégie BYOD je náročnejšia na úroveň technologického zabezpečenia - jej jednotlivé prvky môžu ale nemusia byť v možnostiach školského hardvéru - access pointov, routerov, switchov, firewallov a pod.

2.4 Školy s licenciami Microsoft A3 – služba Intune

Licencia Microsoft 365 A3 obsahuje službu [Intune for Education](#). Služba Intune je cloudové riešenie zjednotenej správy koncových bodov. Intune for Education pomáha školám spravovať zariadenia a aplikácie, ktoré používajú študenti a učitelia, a zároveň chrániť školské dáta. Medzi hlavné funkcie patria:

- **Správa zariadení a aplikácií:** Umožňuje jednoduché nastavenie a správu školských zariadení a aplikácií.
- **Ochrana dát:** Pomáha kontrolovať prístup k dátam a ich zdieľanie, čím zabezpečuje ochranu školských informácií.
- **Zabezpečenie súladu:** Zaisťuje, že zariadenia a aplikácie spĺňajú bezpečnostné požiadavky.

Intune for Education je navrhnutý tak, aby uľahčil prácu učiteľom a študentom a zároveň zabezpečil, že školské zariadenia sú bezpečné a efektívne spravované.

Školy s takýmito licenciami môžu implementovať stratégiu BYOD s využitím zdieľanej kontroly. Žiaci môžu využívať školskú sieť, avšak musia sa zaregistrovať cez nástroj Intune do tzv. zdieľanej kontroly. Tento prístup umožňuje administrátorom nastaviť pravidlá pre používanie zariadení v sieti, pričom zariadenie zostáva v plnej kontrole žiaka. Na rozdiel od plnej kontroly, kde by administrátori mohli na diaľku spravovať zariadenia vrátane ich vypnutia alebo zapnutia, zdieľaná kontrola umožňuje len nastavenie pravidiel bez možnosti priamej správy zariadení. To je veľmi praktické práve pre zariadenia, ktoré nie sú vo vlastníctve školy, ale žiaci sa nimi pripájajú na školskú sieť.

Intune pomáha školám zabezpečiť, aby všetky zariadenia boli v súlade s bezpečnostnými politikami a poskytuje správcovi školskej siete nástroje na efektívnu správu a ochranu školských IT zdrojov. Bližšie informácie a návod na prácu s Microsoft Intune nájdete [tu](#).

Zdroje k usmerneniu k stratégii Bring your own device – „Prineste si vlastné zariadenie”

- [BYOD Planning and Implementation Framework](#)
- [Implementing Bring Your Own Device \(BYOD\) in your classroom](#)
- [Bring Your Own Device – For schools](#)
- [BYOD – Bring your own device – A guide for school leaders](#)